

Espiritisme i materialisme ⁽¹⁾

VI

Objeccions al materialisme

Es de creure que anem a escriure el darrer dels nostres articles. Aquesta és, almenys, la nostra intenció, puix que després d'analitzar breument les principals objeccions que es fan a la teoria materialista, haurem complert el pla que prèviament ens traçàrem. Ara bé; si algú, el senyor Boivellard (?) o altres coneixedors d'aquestes intrincades matèries, ens obliguessin a insistir sobre determinats extrems, no renunciem a prosseguir el nostre treball, per bé que, com ja diguérem, no tenim pas cap desig de polemitzar ni ens creiem suficientment documentats per sentar càtedra de filòsofs.

Aquesta modèstia nostra — que proclamem ben sincerament — no ens priva, però, de considerar errònies les objeccions d'homes espiritualistes eminents fetes al materialisme. Els àtoms, es diu, no regeixen, són regits. Els móns que graviten a l'espai, els vegetals, els animals, tota l'organització universal, es mou i existeix en forma ordenada, perfecta i intel·ligent. ¿Com no deduir, s'afegeix, que hi ha d'haver una força, sàvia i ordenadora, que ho dirigeix tot? ¿Com no suposar que aquesta força és una intel·ligència suprema, un esperit independent, que regeix la matèria, el moviment i la vida?...

Suposicions, raons purament i simplement subjectives! Pel contrari, la realitat de les coses i dels fets, l'observació científica i objectiva demostren a bastament que no hi ha tal esperit ni tal intel·ligència, sinó que tot, tot, obeeix a lleis fatals, físiques i immutables. ¿Són, en efecte, moviments intel·ligents els volcans i els terratrèmols, les calamarsades que arrassen camps i les tempestes destructores? ¿Es obra d'un esperit omnipotent l'existència d'animals salvatgins, de plantes veneníferes, d'enfermetats mortíferes, de dolors horribles i de tragèdies immenses? ¿I les males passions humanes, els crims i els sentiments abominables, són dirigits per aquesta suposada força sàvia i ordenadora que ho mou tot? No, no, no... Existeix tot ço que fatalment i irremediablement ha d'existir, tot ço que obeeix a un principi material, lògic, natural i inevitable, tot ço que cegament té raó d'existir, desobeint finalitats, plans i conveniències intel·ligents.

I ço que no pot existir — parts sense dolor, primavera perpètua, felicitat invariable — no existeix encara que ho voldríem i encara que seria bo, savi i bell que existís... La qüestió no té, com es veu, volta de full.

Magetisme, hipnotisme, suggestions, pressentiments, telepatia, somnis... ¿Què són, es diu, sinó facultats supranormals de l'ànima que proven la seva existència independent de la matèria? Camil Flammarion té col·leccionats documents, dades i observacions de fenòmens i fets en tal nombre, que s'eleva a quantiosos milers. Naturalment, ha

(1) Aquest article del nostre col·laborador senyor Josep Recasens i Mercader, va rebre's ensems que l'anterior del senyor Marcel Boivellard. No pot, doncs, referir-s'hi de cap manera. (Nota de la Redacció).

aconseguit reunir coses sorprenents i interessants amb les quals, en les seves obres, tracta d'aclaparar i confondre al lector fent-lo creure en l'existència d'un món espiritual, sobrenatural i fantàstic, però que sols mostren que encara són molt poc conegudes — o desconegudes per complet — les lleis, les raons o les causes d'aquestes extraordinàries manifestacions de la intel·ligència humana.

De totes maneres, si es reflexiona sobre determinats fenòmens exposats i comentats per l'illustre astrònom francès, es veu que les impressions subjectives hi juguen un gran paper, parlant, per exemple, de visions completament imaginàries, producte, a vegades, no de cap esperit independent, sinó de la febre d'un organisme malalt. I quan tracta d'endevinaments, de sensacions en somnis i de visions futures, cal fer constar que, naturalment, en la seva importantíssima col·lecció no hi figuren els casos en els quals han fallit visions, somnis i endevinaments, el nombre dels quals és infinitament superior al dels casos en què per atzar s'ha acertat.

Recentment, amb motiu de la publicació del llibre *¿Habló la Esfinge?* de Josep Poch i Noguer, en el qual s'estudien dades i experiències de metapsíquica, un altre astrònom il·lustre, el senyor Comas i Solar, ha emès, respecte els alludits fenòmens supranormals, conceptes tan ponderats com aquests: "De la seva lectura — es refereix a l'esmentat llibre — es dedueix el de sempre; és a dir, EL DUBTE, a malgrat del bon anàlisi crític que dels fenòmens supranormals, en general, fa el senyor Poch Noguer, inspirat tot ell en un recte criteri científic."

"Es segur que personalitats importants del camp de la ciència clàssica s'han deixat enganyar, i altres, afluint les règnes de la imaginació, han enganyat inconscientment als altres. Però existeix un mínim de realitat indiscutible que ens revela l'existència de forces ignotes que radiquen en NOSALTRES MATEIXOS I QUE SON FUNCIONS DELS NOSTRES PROCESOS BIOLOGICS I CEREBRALS.

Amb aquestes paraules i amb l'afirmació que fa, al final dels seus comentaris, de què els esmentats fenòmens obeeixen a forces encara desconegudes, creiem que queda ben palesament confirmat, per la boca autoritzada del nostre admirat Comas i Solar, que no hi ha res de cert en l'espiritualitat que vol provar-se en virtut de fets tan extravagants com, fins avui, inexplicables. Fets, però, que, amb llur vaguetat, sols poden atribuir-se a producte de la matèria organitzada, a efectes del sistema nerviós, o a funcions del nostre propi cervell, emprant els termes del cultíssim director de l'Observatori Fabra.

* * *

I res més. Podem, doncs, per acabar, resumir i coneretar els nostres punts de vista amb la següent conclusió, síntesi de la psicologia fisiològica: que, de conformitat amb les ciències positives, no hi ha cap propietat sense matèria, cap efecte sense causa i, en conseqüència, no pot haver-hi vida, sensibilitat, pensament ni ànima sense éssers materials, organitzats, animats i vivents. L'espiritisme i totes les doctrines espiritualistes que proclamen la independència i la immortalitat de l'ànima humana són, per tant, inadmisibles, per contràries a la raó i a la ciència.

J. RECASENS I MERCADÉ